

UČEBNÍ OSNOVY PRO ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Hry na kytaru
pro přípravné studium a pro I. a II. stupeň základního studia
a pro rozšířené vyučování v základních uměleckých školách

Hudební obor

Schváleno MŠMT č.j. 15 987/89 ze dne 30. 6. 1989 jako učební osnovy pro přípravné studium, I. a II. stupeň základního studia a pro rozšířené vyučování v ZUŠ

UČEBNÍ OSNOVA

hry na kytaru pro I. stupeň základního studia v základních uměleckých školách

Charakteristika hudebního oboru

Posláním hudebního oboru ZUŠ je poskytnout žákům, kteří projeví potřebné předpoklady a zájem o studium hudby, základy odborného vzdělání a vychovat z nich zaujaté hudebníky, kteří by se dovedli ve svém životě i v životě společnosti uplatnit v tom či onom žánru jako amatéři nebo budoucí profesionálové. To znamená vychovat mladého člověka schopného vlastního pěveckého nebo instrumentálního projevu, s rozvinutou schopností proniknout do výrazu a struktury hudebního díla, s určitým měřítkem hodnot, s nímž k hudbě přistupuje, a vědomím, že i v umění jsou tyto hodnoty výsledkem cílevědomé a ukázněné práce.

Tato výchova uskutečňuje v řadě odborných předmětů, ve kterých se intenzivním, aktivním provozováním hudby prohlubují a rozšiřují hudební znalosti a dovednosti, jež získává žák ve všeobecné hudební výchově.

Průprava k vlastnímu studiu na hudebním oboru ZUŠ představuje přípravná hudební výchova, kde se hravým způsobem ověřují a upevňují předpoklady a zájem žáků pro toto studium a v instrumentálních nebo pěveckých skupinách zjišťuje oprávněnost volby hlavního předmětu podle osobitých vloh a fyziologických dispozic žáků.

V hlavním předmětu se žáci učí zvládnout technické a výrazové prostředky zvoleného nástroje nebo zpěvu tak, aby se stal prostředníkem k vyjádření hudebních myšlenek, k reprodukci přiměřených skladeb sólových, ansámblových a komorních, popřípadě vlastní improvizaci. Seznamují se postupně s hodnotnou literaturou svého oboru, cvičí se v pohotovosti ve čtení z listu, upevňují svou paměť a své nástrojové i pěvecké schopnosti a dovednosti prakticky uplatňují podle povahy předmětu v jednoduchých improvizovaných doprovodech apod.

Důležitou složkou výchovy každého hudebníka je průprava k souhře, ať již jde o čtyřruční hru, hru v souborech, orchestru, komorní hru, sborový nebo komorní zpěv. Tyto disciplíny navazují organicky na hlavní předmět, vycházejí z praktického uplatnění instrumentálních nebo pěveckých dovedností, ale také zpětně ovlivňují intenzitu instrumentální nebo pěvecké výuky a celkového hudebního rozvoje žáka.

Hudební poznatky a prožitky získané v jednotlivých předmětech hudebního oboru ZUŠ integruje a třídí hudební nauka, jejímž hlavním posláním je vychovat z žáků hudbymilovného a kulturního člověka.

Nadání k nástrojové hře, resp. zpěvu, se skládá z řady složek, od přirozených fyzických dispozic přes schopnost pohotově číst notový zápis, míru fantazie i odvahy projevit své citění až po hudební představivost, paměť apod. Otázky, do jaké míry je prospěšné a možné rozvíjet zaostávající složky tohoto nadání a kdy je lépe využít přirozených vloh určitého druhu, je otázkou diferenciacce mezi žáky, a to nejen diferenciacce na budoucí profesionály a amatéry, ale i uvnitř těchto skupin. V žádném případě se však nemůže týkat tato diferenciacce odbornosti výuky. Se stejnými požadavky na odbornost ze strany učitele je třeba přistupovat k té velké většině těch, kteří se budou věnovat zájmové umělecké činnosti jako výkonní amatéři, zasvěcení milovníci umění a spolutvůrci kulturního a veřejného života, jako k té menší části těch, kteří budou používat nabytých znalostí a dovedností jako základ k profesionálnímu studiu. Rozdíl bude jen v tom, že v druhém případě budeme vyžadovat

navíc daleko větší míře i zvládnutí techniky, širší a závažnější repertoár a jeho dokonalé provedení.

Pro všechny absolventy hudebního oboru ZUŠ by mělo být cílem dosáhnout takového stupně technického a hudebního rozvoje, aby byli schopni samostatně hrát na zvolený nástroj, resp. zpívat, studovat nové skladby v rozsahu svých možností, uplatňovat se jako platní členové hudebních souborů zájmové umělecké činnosti, aby měli takovou schopnost hrát nebo zpívat z listu, aby se mohli seznamovat s novou literaturou, aby byli schopni jednoduché improvizace a nejvyspělejší z nich se uplatnili i jako sólisté.

UČEBNÍ PLÁN č. 8

Hra na kytaru: pro žáky od 7 let ¹⁾

Předmět	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hra na nástroj, příprava k souhře, hra z listu, element. improvizace (ind. nebo 2 žáci) ²⁾	1-1,5 3)	1-1,5 3)	1-1,5 3)	1-1,5	1-1,5	1-1,5	1-1,5
Komorní hra, doprovod	-	-	1	1	1	1-2	1-2
Hudební nauka	1	1	1	1	1	-	-
C e l k e m	2-2,5	2-2,5	3-3,5	3-3,5	3-3,5	2-3,5	2-3,5
Nepovinný předmět:							
sborový zpěv nebo hra na nástroj	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
hudební nauka	-	-	-	-	-	1	1

Poznámka: jsou-li vyučováni 2 žáci, pak jsou přítomni společně po celou dobu vyučovací hodiny, nikoliv individuálně po půl hodiny

1) K výuce hry na kytaru mohou být přijímáni žáci starší, u kterých je vzhledem k jejich nadání předpoklad, že zvládnou osnovami předepsanou látku pro ročník, který odpovídá jejich věku v průběhu dvou let.

2) Označené složky předmětu musejí být vyznačeny v individuálním studijním plánu žáka.

3) Stanovený počet hodin se vyučuje v dělených vyučovacích hodinách dvakrát týdně. Výjimku povoluje ředitel školy na návrh učitele hlavního předmětu v odůvodněných případech.

4) V 1. a 2. ročníku (stanovený počet hodin pro dva žáky) mohou být žáci vyučováni v oddělených 35 minutových lekcích podle individuálních potřeb, které posuzuje učitel hlavního oboru vzhledem k vývoji každého jednotlivce.

Charakteristika a pojetí předmětu, metody a formy práce

Kytara patří v současné době k nejoblíbenějším a nejrozšířenějším hudebním nástrojům. Uplatňuje se jako nástroj sólový, doprovodný, ve spojení s jinými nástroji především v komorní hudbě, taneční jazzové atd., a to především profesionální i amatérské.

Tato skutečnost není náhodná. Vychází ze staleté tradice hráčské i nástrojařské, z bohaté hodnotné literatury, která obsahuje všechna hudební stylová období. Také současné době neuniká kytara pozornosti významných skladatelů našich i světových. Rovněž ve sféře interpretační zaujímá naše kytarová škola významné místo v celosvětovém rozsahu.

Kytara v sobě spojuje přednosti nástroje melodického a akordického. Proto dochází mnohdy k nesprávným a jednostranným pohledům, jež její význam i současné postavení

zkreslují. Učební osnovy z této skutečnosti vycházejí, oba diferencované názory sjednocují v jednotlý celek, usměrňují další vývoj hry, a vzhledem k specifickým vlastnostem kytary rozšiřují o další možnosti hodnotného využití. Učební osnovy jsou sestaveny tak, aby žák získal takové dovednosti, které mu umožní uplatnit se podle schopností a zájmu v oblasti amatérské (zájmová umělecká činnost), nebo v dalším odborném studiu.

Ke studiu hry na kytaru se přijímají děti od 7 let. Nevylučuje se však přijímat žáky starší, pokud mají předpoklady ke hře a požadované hudební nadání. Z možnosti studia v ZUŠ by neměly být vyloučeny děti, které ve věku 7 let neměly dostatečné fyzické předpoklady. Starší žáci přijatí ke studiu by měly v průběhu dvou let zvládnout látku předepsanou pro ročník odpovídající jejich věku.

Učební osnovy jsou základní směrnici pro práci učitele v jednotlivých ročnících. Splnění vyučovacího cíle a probrání vytyčených studijních úkolů je pro učitele i žáka závazné a je podmínkou pro postup do dalšího ročníku. Doporučená literatura technická i přednesová slouží k základní orientaci učitele, který ji může podle svých zkušeností a individuálních potřeb jednotlivých žáků volně kombinovat a nahrazovat jinými přiměřenými materiály na stejné a potřebné technické úrovni, zejména pedagogickým materiálem a novinkami našich i zahraničních nakladatelství, nebo starší literaturou dostupnou v archivech a knihovnách. Obdobně volí učitel sám metody a formy učebně výchovné práce, které vedou ke splnění stanovených cílů. Osnovy 1. a 2. ročníku jsou koncipovány tak, aby navazovaly na výuku v kroužcích PHV a aby umožnily učiteli vést každého jednotlivého žáka nenásilným způsobem k dobrým návykům technickým, pracovním, soustavné sluchové sebekontrolé tak, aby jeho technický i muzikální vývoj byl v rovnováze. Zvládne-li žák předepsanou látku svého ročníku, může učitel přikročit k probírání studijních problémů dalšího ročníku.

Přípravná hudební výchova (PHV) v kroužcích. Při výběru dětí do nástrojových kroužků se přihlíží nejenom k hudebnímu nadání, ale i fyzickým předpokladům a možnosti zvládnout nástroj vzhledem k jeho velikosti. Vyučování probíhá ve dvojicích, navazuje na metody a formy práce užívané v přípravné hudební výchově. Rozvoj základních hudebních schopností spolu s dovednostmi a poznatky získanými v PHV tvoří nedílný celek s rozvojem základních nástrojových dovedností a hudební a nástrojové představivosti.

Výchovně vzdělávací cíl

Hlavním úkolem počátečního vyučování je u dětí vzbudit zájem o hudbu. Aktivní činností, tj. hrou na nástroj, zvládnout základní technické prvky, rozvíjet sluchovou a rytmickou představivost, hudební paměť, smysl pro souhru a harmonické cítění. Učitel při výuce ponechá děti jejich světu her, pohádek a přirozené dětské zvědavosti, rozvíjí vnímání přírody a vede je ke správné řeči. Deklamací slov, říkanek v souvislosti s hrou pomáhá dětem odpoutat pozornost od obtížnosti technických prvků a podporuje smysl pro vázání tónů a rozvíjí smysl pro frázování. Vyučování probíhá dle nápodoby a postupně přechází i na realizaci jednoduchého notového zápisu na prázdných strunách.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Seznámení s nástrojem, se správným držením nástroje pravé ruky.

Nácvik střídavého úhozu dvou a tří prstů pravé ruky (apoyando).

Hra palcem apoyando (případně i tirando).

Hra názvů strun, slov, říkanek a krátkých rytmických ozvěn na jednotlivých strunách.

Hra jednoduchých rytmických cvičení podle notopisu.

Seznámení s notovým označením strun.

Doprovod jednoduchých melodií hrou prázdných strun.

Hra říkanek s doprovodem učitele.

Rozvíjení sluchové představy a realizace dynamického rozlišení (piano a forte).

Hudební materiál

J. Nečekal – L. Středa: Kytarová příprava

Doporučená literatura pro učitele:

P. Jistel; J. Košťálová; G. Prokšová: Metodika přípravné hudební výchovy

I. Hurník; P. Eben: Česká Orffova škola, 1. díl, Supraphon 1969

V. Branislavová: Za písničkou, Supraphon 1970

Přijímací zkouška do 1. ročníku

2 cvičení (říkanky na prázdných strunách s použitím úhozu apoyando),

2 rytmická cvičení podle notopisu na jednotlivých strunách.

Při výběru žáka k postupu do 1. ročníku věnuje komise učitelů pozornost předpokladům vývoje každého jednotlivce.

1. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Cílem 1. ročníku je vzbudit zájem žáka o kytarovou hru jako prostředek hudebního vyjadřování, radost ze hry a položit základy k systematickým a ekonomickým pracovním návykům. Pěstovat jeho melodickou, rytmickou a nástrojovou představivost. Pěstovat u žáků smysl pro kvalitu hraných tónů, učit je kontrolovat sluchem realizaci hraných cvičení. Dbát na správné držení nástroje a uvolněné držení rukou. Postupně spojovat notový zápis s pohotovou orientací na hmatníku a přesně jej reprodukovat po stránce intonační, rytmické i prstokladové. Pěstovat u žáků hru z paměti i smysl pro souhru při hře s doprovodem učitele nebo jiným žákem.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Prostředky k dosažení stanovených cílů volí učitel podle individuálních potřeb a možností žáka a podle rozsahu a kvality jeho nástrojové přípravy z PHV. Pěstovat a upevnit správné posazení a držení nástroje.

Upevňovat správné postavení pravé ruky. Postavení levé ruky. Průpravná cvičení pro postavení levé ruky podle individuálních možností žáka.

Rozvíjení hry prstů pravé ruky (palec a prsty: i, m, a) v úhozu apoyando při přechodu na další strunu.

Osvojení úhozu tirando. Hra dvojhlasu případně trojhlasu současně i rozloženě. Hra akordů e moll, a moll, C dur, G dur, G⁷ v trojhlasém obsazení.

Orientace v I. poloze v rozsahu podle potřeby, hraní jednoduchých melodií, národních písní.

Příprava ke hře stupnic (zadržování a předjímání prstů levé ruky).

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Jednooktávové stupnice C dur a G dur v I. poloze s použitím prázdných strun.

Hra akordů e moll, C dur, G dur, G⁷ a moll v trojhlasu současně i rozloženě.

Technická cvičení a etudy

J. Nečekal – L. Středa: Kytarová příprava
Š. Urban: Přípravná škola hry na kytaru
E. Nagy – M. Mosóczi: Kytarová škola, 1. díl
L. Szendrey – Karper: Kytarová cvičení, 1. díl

Přednesové skladby a písně

Š. Urban: Přípravná škola hry na kytaru
E. Mleziva: Melodie národních a lidových písní
Š. Rak: Rozmary
Sbírky národních a lidových písní (zpěvníky)
F. Noad: Škola hry na kytaru

Za školní rok nejméně 20 cvičení (písní).

Hudební materiál k souhře

E. Nagy – M. Mosóczi: Kytarová škola, 1. díl (dueta)

Postupová zkouška

Jedna z probraných stupnic zpaměti
Prokázání znalosti alespoň dvou z akordů probraných během školního roku
Dvě technická cvičení různého charakteru
Dvě písně nebo cvičení (přednesová) odpovídající obtížnosti vyučovací látky probrané v posledním čtvrtletí zpaměti.

2. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Prohlubovat a obohacovat technické i výrazové schopnosti žáka. Tříbit smysl a schopnost pro dynamické odstínění a kvalitu hraných tónů. Prohlubovat orientaci na hmatníku v I. poloze ve spojení s notovým zápisem. Vhodně voleným výběrem cvičení a skladeb rozvíjet technickou pohotovost. Věnovat pozornost pěstování metrického, rytmického a tempového citění žáka. Soustavně pěstovat hudební paměť, představivost. Věnovat pozornost hře z listu a souhře.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Opakování a prohlubování učiva probíraného v 1. ročníku.
Dokončit orientaci v I. poloze.
Hra úhozů apoyando a tirando a jejich kombinace.
Vícehlas v kombinaci všech prstů pravé ruky.
Hra stupnic v poloze s použitím prázdných strun – varianty sledu prstů pravé ruky při opakování tónu.
Pokračovat v probírání jednoduchých akordů v trojhlasém i čtyřhlasém obsazení.
Dynamické odstínění ($p < mf < f > mf > p$).
Postup při zařazování studijních úkolů se řídí podle individuálních potřeb žáka. Všechna technická cvičení včetně stupnic a akordů hraje žák zásadně zpaměti s důkladnou sluchovou sebekontrolou. Pěstujeme smysl pro přesnost, zvukovou vyrovnanost a plynulost hry.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice do E dur, e moll v první poloze s použitím prázdných strun přes jednu oktávu.

Akordy k probraným stupnicím v trojhlasém případně čtyřhlasém obsazení. Spojení se hrou doprovodu.

Technická cvičení a etudy

J. Nečekal – P. Mandel: Hra na kytaru, 1. díl
Š. Urban: Přípravná škola hry na kytaru
J. Jirmal: Škola hry na kytaru
F. Carulli: Kytarová škola
U. Peter: Počátky kytarové hry, 1. díl
V. Tukač: Kytarová škola (Carulli – Carcassi)
L. Szendrey – Karper: Kytarová cvičení a skladby
F. Noad: Škola hry na kytaru

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud s různým technickým zaměřením (podle individuálních potřeb).

Přednesové skladby

Š. Rak: Rozmary, Minutová sóla
J. Obrovská – M. Zelenka: 1. album pro kytaru
J. Horáček: K lidové písni s kytarou, 1. díl
S. Juřica: Národní písně

Výběr klasických skladeb pro kytaru (Carulli, Carcassi, Diabelli, Aguado aj.)

J. Powrožniak: Sešit č. 5
E. Nagy – M. Mosóczi: Kytarová škola, 2. díl
S. Juřica: Kytarová dua (transkripce a úpravy), Supraphon

Materiál pro hru z listu

Sborníky národních písní
U. Peter: Počátky kytarové hry
Hru z listu zařazovat průběžně při ukládání nových úkolů.

Postupová zkouška

2 z probraných stupnic s příslušnými akordy (z paměti)
2 cvičení nebo etudy s různým technickým zaměřením
2 přednesové skladby menšího rozsahu (z paměti/

3. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Opakovat a prohlubovat dovednosti probrané ve 2. ročníku. V náročnějších variantách procvičovat dosud probrané technické a výrazové prvky, jejich zvládnutí spojovat s uvědomělou hudební představivostí a spojovat s teoretickými poznatky. Tříbit smysl a schopnost žáka pro bohatší dynamické odstínění a kvalitu tónu. Pokračovat ve hře z listu, doprovodech a souhře s druhou kytarou či jiným nástrojem podle možností školy.

Pravidelně zařazovat vystoupení žáka na třídních přehrávkách a školních koncertech. Rozšiřovat žákův hudební obzor účastí na přehrávkách žáků vyšších ročníků a školních koncertech, využívat poslechu nahrávek profesionálních umělců. Zapojením žáka k souhře rozšiřovat znalost hudby různých stylových období. Usměrnovat zájem o poznávání a chápání

soudobé kytarové tvorby. Všechny získané poznatky a dovednosti využívat jako přípravu k samostatné přípravě na hodiny.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Rozšiřování a upevňování získaných studijních poznatků probraných v předchozím ročníku. Získávání a zdokonalování manuální zručnosti a motorické schopnosti při hře dosud probraných technických prvků.

Orientace do V. praxe (přehled).

Dokončení hry stupnic v první poloze, zařadit stupnice hrané přes dvě oktávy, vše bez prázdných strun.

Kadence bez použití barré – procvičovat v různých prstokladových variantách pravé ruky, rozložené akordy.

Dvojhlas, trojhlas a vícehlas v současném úhozu prstů pravé ruky, podle individuálních možností žáka.

Základní tónové rejstříky – sul ponticello, sul tasto.

Průprava k malé výměně poloh.

Prohlubování orientace v základních harmonických funkcích, aplikace do hry jednoduchých doprovodů, seznamování s akordovými značkami.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice hrané v I. poloze bez použití prázdných strun přes jednu i dvě oktávy (podle rozsahu). Kadence bez použití barré (C, G, D, A, E, dur – a, e moll) v různých prstokladových variantách pravé ruky – rozloženě i příznávkově, případně harmonicky. Hra tónických a dominantních akordů podle značek a jejich využití při hře doprovodů.

Technická cvičení a etudy

J. Jirmal: Škola hry na kytaru

J. Nečekal – P. Mandel: Hra na kytaru, 1. díl, 2. díl

U. Peter: Počátky kytarové hry, 1. díl, 2. díl

V. Tukač: Kytarová škola (Carulli – Carcassi)

F. Carulli: Kytarová škola

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud různého technického zaměření podle individuálních možností žáka.

Přednesové skladby

Š. Rak: Rozmary – Minutová sóla

J. Horáček: K lidové písni s kytarou

J. Obrovská – M. Zelenka: 1. album pro kytaru

S. Juřica: 50 lidových písní

J. Powrožniak: Sešit č. 1

J. Jirmal: Staří španělští mistři (výběr)

Výběr skladeb klasických autorů (Carulli, Carcassi, Diabelli, Giuliani aj.)

Za rok žák nastuduje nejméně 5 přednesových skladeb podle obtížnosti a rozsahu.

Materiál pro souhru

E. Nagy – M. Mosóczi: Kytarová škola

L. Powrožniak: Sešit č. 5
S. Juřica: Kytarová dua – transkripce a úpravy
B. Henze: Kytarová hra, sešit la
U. Peter: Počátky kytarové hry, 2. díl
Vietorisův kodex (skladby pro zobcovou flétnu a kytaru – výběr)

Materiál pro hru z listu

J. Nečekal – P. Mandel: Hra na kytaru
J. Jirmal: Škola hry na kytaru
Sborníky národních písní
Hru z listu zařazovat průběžně při ukládání úkolů.

Postupová zkouška

1 stupnice dur, 1 stupnice moll z paměti
2 z probraných kadencí z paměti
1 etuda
2 přednesové skladby (podle možnosti zařadit jednu skladbu soudobého autora) z paměti
doprovodu jedné písní případně ukázka

4. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Utvrzovat a rozvíjet elementární technické prvky kytarové hry a dovednosti žáka a vytvořit tak solidní základ k tomu, aby je mohl podle svých schopností a zájmů uplatnit ve své další orientaci, zaměřené buď k všeobecné hudební praxi nebo k prohloubenému studiu kytarové hry pro přípravu na další odborné studium, nebo zájmovou sólistickou hru. Navázat na získané dovednosti z předcházejících ročníků a rozšiřovat je o další technické a výrazové prvky. Podle schopností a dispozic žáka zvyšovat požadavky na vyrovnanost hry v oblasti technické, zvyšovat nároky výraznější a širší dynamiku, kultivovanost tónu a výrazovost projevu. Klást důraz na rytmickou preciznost. Pěstovat cílevědomě schopnost samostatného studia při domácí přípravě na výuku. Repertoár sestavit tak, aby žák získával víc znalostí interpretací skladeb různých stylových období.

Pravidelně žáka zařazovat na interní a veřejné koncerty, třídní přehrávky se skladbami sólovými i komorními. Pravidelně zařazovat do vyučovacích hodin hru z listu, při souhře s kytarou či jiným nástrojem rozvíjet hudební představivost i hudební ukázněnost. Podle možnosti využívat hry doprovodu k písním.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Rozšiřování a upevňování získaných studijních poznatků z předchozích ročníků. Cvičení synchronizace prstů v úhozech apoyando a tirando v postupně složitějších rytmických obměnách a rychlejších tempech. Rozvíjení schopností především vícehlasé hry s přihlédnutím k vrozené manuální zručnosti žáka. Vhodným výběrem notového materiálu přecházet do vyšších poloh. Návěk výměny poloh spojit s orientací na hmatníku těchto polohách. Stupnice jednohlasé s výměnou polohy i bez výměny polohy (dvouoktávové typové).

Návěk malého barré – hra kadencí s jeho využitím. Využití vibráta a jeho návěk. Tlumení tónů, případně hra staccata.

Ve speciálních cvičeních podle individuálních možností žáka zařadit návěk legáta odtahného i vzestupného.

Doprovod k písním a melodiím podle notového zápisu i akordických značek, improvizace jednoduchého doprovodu v základních funkcích.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice dur i moll dvouoktávové typové v různých rytmických a úhozových variantách, postupně v rychlejším tempu s dynamickým odstíněním. Dbát na pravidelnost úhozu prstů pravé ruky. Nácvik výměny poloh, cvičení synchronizace prstů (bez notového zápisu). Hra kadencí dur a moll s použitím malého barré a jejich uplatnění při hře doprovodů.

Technické cvičení a etudy

J. Köhler: Kytarové kadence – Panton
J. Jirmal: Škola hry na kytaru, Etudy (30) - výběr
B. Henze: Kytarová hra (sešit č 2,3)
J. Nečekal; P. Mandel: Hra na kytaru, 2. díl
J. Truhlář: Instruktivní skladbičky
E. Nagy; M. Mosóczi: Kytarová škola
L. Szendrey – Karper: Kytarová cvičení
V. Tukač: Kytarová škola (Carulli – Carcassi)
M. Zelenka; J. Obrovská: Snadné etudy pro kytaru, 1. díl
M. Giuliani: Etudy op. 100 (výběr)

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud různého technického zaměření.

Přednesové skladby

J. Truhlář: 50 lidových písní v úpravě pro kytaru, Panton
J. Jirmal: Kytarová sóla č. 28 – Staří španělští mistři
J. Jirmal: Evropská loutnová hudba 16. a 17. Století – Kytarová sóla č. 30
Š. Rak: Minutová sóla
E. Douša: Malé suity
J. Jirmal: Česká a slovenská kytarová a loutnová hudba – Kytarová sóla č. 29
Výběr ze skladeb klasických autorů (Carulli, Carcassi, Gragnani, Aguado, Coste, Matějka)

Za školní rok žák nastuduje nejméně 5 skladeb podle obtížnosti a rozsahu.

Materiál pro souhru a komorní hru

J. Powrožniak: Sešit č. 5 – Kytarová dua a tria
Vieitorisův kodex – písně a tance pro zobcovou flétnu a kytaru
S. Juřica: Kytarová dua

Za školní rok žák nastuduje nejméně 2 skladby pro 2 nebo více kytar, nebo skladby v obsazení s jiným nástrojem podle možností školy, případně komponovaný doprovodný part.

Materiál ke hře z listu

V. Tukač: Kytarová škola (Carulli – Carcassi)
Š. Rak: Rozmary
U. Peter: Počátky kytarové hry
Výběr snadných duet a skladeb klasických autorů na úrovni 2. ročníku

Postupová zkouška

1 stupnice dur a 1 stupnice moll – dvouoktávové typové z paměti
Kadence k hraným stupnicím z paměti
2 etudy odlišného technického zaměření

2 přednesené skladby (podle možnosti jednu skladbu současného autora) z paměti

U postupové zkoušky hrají žáci vždy všechnu požadovanou a nastudovanou látku z paměti.

Žáci, kteří jsou doporučeni k prohloubení studiu v rozšířeném vyučování, vykonají zkoušku v rozsahu látky předepsané pro 4. ročník rozšířeného vyučování.

5. ROČNÍK

(1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Upevňovat, rozvíjet a kultivovat získané dovednosti technické a hudební. Dále přiměřeně zvyšovat nároky na interpretační čistotu ve skladbách větší formy. Vhodným výběrem skladeb sólových i komorních, snadných doprovodů, rozšiřovat hudební přehled žáka o systematické poznávání různých hudebních žánrů a stylových období. Zájem o poznávání nových skladeb a jejich správnou interpretaci pěstovat také poslechem kvalitních nahrávek význačných umělců.

Vést žáka k porozumění a pochopení obsahu hraných skladeb a uvědomělému pamětnímu studiu. Využívat přirozené potřeby dětí tohoto věku po sdružování a sebeuplatnění systematickým zařazováním žáků do souboru různého obsazení a zadáváním splnitelných úkolů, pěstovat jejich sebedůvěru a radost z drobných úspěchů při uplatnění výsledků jejich práce.

Pěstování hudební představivosti při studiu skladeb i při improvizaci jednoduchých doprovodů k písni stále spojovat s uvědomělým využíváním teoretických vědomostí.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Podle potřeby opakovat a zdokonalovat dosud probrané technické a výrazové prvky.

Technická cvičení v složitějších rytmických, dynamických a úhozových variantách. Další získávání manuální zručnosti a motorických schopností.

Orientace ve vyšších polohách spojená s uvědomělým čtením notopisu.

Plynulá výměn poloh. Hra legáta odtažného a vzestupného a jeho využití při hře etud a přednesových skladeb.

Hra tříoktávových stupnic jednohlasých a dvouoktávových stupnic s výměnou polohy (jednohlasých).

Nácvik a využití velkého barré v kadencích, podle možnosti a dispozic žáka i v etudách a přednesových skladbách.

Hra přirozených flažoletů.

Hra doprovodů podle notového zápisu i podle akordových značek

Zdokonalení techniky pravé ruky v rozložených akordech.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice dur a moll dvouoktávové a tříoktávové je jednohlasé typové.

Kadence s použitím velkého barré. Jejich využití v doprovodech.

Technická cvičení a etudy

M. Šolc: Tajemství akordových značek

J. Köhler: Kytarové kadence

A. Sádlik: Škola hry stupnic a akordů

J. Jirmal: Škola kytarové techniky

J. Jirmal: 30 etud (výběr)
M. Zelenka; J. Obrovská: Snadné etudy, 1. díl
L. Bárta: Etudy a drobné skladby
J. Truhlář: Instruktivní skladbičky
M. Giuliani: Etudy op. 100
F. Carulli: Etudy
L. Brouwer: Etudy, 1. řada
F. Sor: Etudy op. 60, op. 31

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud různého technického zaměření.

Přednesové skladby

J. Jirmal: Staří španělští mistři, Česká a slovenská kytarová a loutnová hudba, Evropská loutnová hudba 16. a 17. století
J. S. Bach: Výběr ze skladeb (kytarová sóla č. 27), Supraphon Praha
M. Zelenka: J. S. Bach, sešit č. 1 (výběr)
J. Burghauser: Šest českých tanců
J. A. Losy: Suity
F. Gragnani: Sonatina

Za rok žák nastuduje nejméně 5 skladeb podle rozsahu a obtížnosti.

Materiál k souhře a komorní hře

B. Henze: Kytarová hra, sešit č. 13, sešit č. 14
F. Carulli: 24 duet
Š. Rak: Čtyři kusy pro hoboje (flétnu, klarinet ad lib.) a kytaru

Za školní rok žák nastuduje nejméně 2 skladby z této oblasti, případně doprovodný part.

Materiál ke hře z listu

B. Henze: Kytarová hra, sešity č. 2, 3
F. Carulli: Škola
M. Carcassi: Škola

Výběr skladeb klasických autorů pro kytaru sólo nebo duet na úrovni 3. ročníku. Součástí hry z listu je i zadávání úkolů v hodině žáka.

Postupová zkouška

1 stupnice dur, 1 stupnice moll – typové s příslušnými kadencemi
1 delší nebo 2 kratší etudy
1 přednesová skladba z období renesance, baroka nebo klasicismu
1 přednesová skladba současného skladatele

Veškerá látka hraná u postupové zkoušky je hrána z paměti, výjimku lze připustit pouze u etud.

6. ROČNÍK

1 – 1,5 hod. týdně

Výchovně vzdělávací cíl

V návaznosti na studium v předchozích ročnících rozvíjet technickou i výrazovou stránku hry. Dosáhnout u žáka takové technické a hudební vyspělosti, aby při spontánním muzicírování

uměl realizovat své hudební představy a přiměřeně volených skladbách. Naučit žáka rozlišovat hlavní zásady interpretace skladeb různých stylových období a žánrů v sólové hře i souhře a doprovodech.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Upevňování orientace po celém hmatníku. Hra v polohách.

Správná práce levé ruky při výměnách poloh.

Zdokonalování hry legáto, nácvik melodických ozdob.

Flažolety přirozené a umělé.

Zdokonalování techniky pravé ruky, rozklady akordů v obměnách, repetování tónů, arpeggio.

Hra doprovodů podle notace i akordových značek, využití znalosti akordů při improvizovaném doprovodu.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice dvouoktávové a tříoktávové dur a moll v rychlejším tempu a v různých úhozových a rytmických variantách.

Kadence typové současně s teoretickou znalostí hraných funkcí.

Technická cvičení a etudy

M. Giuliani: Etudy op. 60

M. Carcassi: 25 etud

J. Jirmal: Základy kytarové techniky

A. Sádlik: Škola hry stupnic a akordů

F. Carulli: Etudy, 2. díl

J. Šolc: Tajemství akordových značek

J. Truhlář: Instruktivní skladbičky

M. Zelenka; J. Obrovská: Snadné etudy, 1. díl

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud.

Přednesové skladby

L. Milan: Pavany

J. Jirmal: Staří španělští mistři, Evropská loutnová hudba 16. a 17. století

J. Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur (výběr)

M. Zelenka: J. S. Bach – výběr I

S. Juřica: Z českých loutnových tabulatur (výběr)

J. Obrovská – M. Zelenka: Mladá kytara

S. Bodorová: Fialový notýsek (Český hudební fond - rkp)

L. Sluka: Suita piccola (Český hudební fond - rkp)

D. Martinček: Přednesové skladby pro mladé kytaristy, Panton

M. Ratz: Klasikové kytary

F. Molino: Sonáta G dur

M. Giuliani: 3 sonatiny (Kytarová sóla č. 37), Supraphon Praha

Š. Urban: Charakteristické skladby (Kytarová sóla č. 40)

Za školní rok žák nastuduje nejméně 4 přednesové skladby, učitel přihlíží k jejich rozsahu a obtížnosti. U všech nastudovaných skladeb se vyžaduje hra z paměti.

Materiál k souhře a komorní hře

F. Carulli: 24 duet

B. Henze: Kytarová hra – sešity č. 13, 14, 15 (výběr)

Za školní rok žák nastuduje nejméně 2 skladby pro dvě nebo víc kytar či skladby v jiném nástrojovém obsazení, případně doprovody k písním.

Materiál pro hru z listu

Jednoduché skladby klasických autorů na úrovni 3.- 4. ročníku pro sólovou kytaru či skladby pro dvě nebo víc kytar, případně skladby v jiném nástrojovém obsazení.

Postupová zkouška

1 stupnice dur a 1 stupnice moll typová v rychlém tempu a příslušné kadence typové

1 delší nebo 2 kratší etudy

2 přednesové skladby z různých stylových období, z toho jedna od současného autora

Veškerá látka hraná u postupové zkoušky je hrána z paměti, výjimku lze připustit pouze u etud.

7. ROČNÍK

1 – 1,5 hod. týdně

Výchovně vzdělávací cíl

7. ročníkem se uzavírá základní hudební vzdělání žáka. Proto je třeba upevnit znalosti a technické dovednosti tak, aby byl schopen zahrát technicky i výrazově dostupné skladby sólové nebo se zapojit do různých komorních souborů vhodného nástrojového obsazení. Je třeba rozvíjet a podněcovat jeho tvořivou iniciativu a vést jej i pochopení a citovému prožitku studovaných skladeb. Opakováním již nastudovaných skladeb klást základ k postavení žákova repertoáru a soustavným vedením k pohotovosti ve hře z listu a samostatnosti při studiu jej připravovat k tomu, aby byl schopen si dále repertoár rozšiřovat i bez pomoci učitele. V oblasti doprovodů připravovat žáka k běžnému ovládnutí hry podle notace i akordových značek.

Pokud bude žák navštěvovat ZUŠ a dál pokračovat ve studiu na II. stupni, předpokládá se, že absolutorium I. stupně mu dalo základy k dalšímu hudebnímu i technickému rozvoji.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Opakování a zdokonalování dosud probrané látky a rozvíjení výrazových a technických schopností.

Seznámení se speciálními kytarovými technikami (rasguado, tambora, atd.).

Jednohlasé stupnice typové dur a moll, akordy, kadence v různých technických obměnách podle individuálních možností a potřeb žáka.

Podle potřeby úvod do intervalových stupnic (oktávy, decimy). Podněcování a aktivizace zájmu žáka o hudbu návštěvami koncertů, poslechem nahrávek vynikajících interpretů.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Stupnice dur a moll ve všech tóninách (jednohlasé).

Intervalové stupnice podle potřeby (oktávy a decimy).

Kadence všech tóninách s použitím vedlejších harmonických funkcí.

Technická cvičení provádět a zařazovat tak, aby žák získal potřebnou jistotu pro studium náročnějších skladeb k jejich veřejnému provedení.

Technická cvičení a etudy

M. Carcassi: 6 capriccií, op. 26
F. Sor: 24 etud, op. 35
J. Jirmal: 30 etud
M. Zelenka – J. Obrovská: Nové etudy, 2. díl
L. Brouwer: Etudy
J. Nečekal: Hra na kytaru, 3. díl
Š. Urban: Cesta k umělecké hře na kytaru
J. Jirmal: Základy kytarové techniky
S. Sádlik: Škola hry stupnic a akordů
J. Köhler: Kytarové kadence a rytmické figury tanců

Za školní rok žák nastuduje nejméně 6 etud s různým technickým zaměřením.

Přednesové skladby

M. Zelenka: Bach – výběr I.
Klasické sonáty (F. Molino, M. Giuliani, V. Matějka aj.)
M. Rätz: Klasikové kytary
H. Villa – Lobos: Preludia
J. Szapka: Evropská kytarová hudba
N. Paganini: Sonatiny
F. Tarrega: Preludia
M. Llobet: Deset katalánských písní (výběr)
M. Ponce: Preludia
J. Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur
J. Jirmal: Staří španělští mistři, Evropská loutnová hudba
L. Legnani: Scherzo s variacemi, op. 10
Španělský a latinsko - americký folklór (v úpr. J. Azpiazu, S. Behrend)
H. Villa – Lobos: Brazílský tanec, Chôros apod.

Materiál k souhře a komorní hře

U. Peter: Klasikové kytary
B. Henze: Kytarová hra, sešity č. 13, 14, 15
F. Carulli: 24 duet
N. Paganini: 6 sonát pro housle a kytaru, op. 2
Renesanční písně - italské, anglické, francouzské, španělské, německé,
(Editio Musica Budapest)

Žák ukončí studium na I stupni základního studia veřejným vystoupením v délce nejméně 10 – 15 minut, v němž předvede nastudované sólové skladby, případně i skladby nastudované v komorní hře.

Neabsolvuje-li žák veřejným vystoupením, ukončí studium závěrečnou zkouškou, při níž přednese:

2 etudy odlišného technického zaměření

2 přednesové skladby odlišného charakteru a stylového období, z toho jednu větu klasické sonatiny nebo sonáty.

Přednesové skladby žák nastuduje z paměti.

Metodické poznámky k vyučování hře na kytaru pro žáky pěveckého oddělení

Hra na nástroj je součástí učebních plánů pěvecké výchovy. K tomu účelu se hodí nejlépe akordický nástroj, mimo jiné kytara. Hra na kytaru napomáhá rozvoji hudebnosti žáka, zejména rozvoji jeho harmonického citění. Slouží k snadnější orientaci ve studovaných partech a k poznávání hudební literatury.

V průběhu studia má žák získat takové technické dovednosti a pohotovost ve čtení z listu, aby byl schopen samostatně hrát jednoduché party a tím získat správnou představu o tempu, rytmu, charakteru a stylu studované písně nebo skladby. Hudební představivost žáka je od počátku rozvíjena hrou jednotlivých melodií podle sluchu a pokusy o vystižení latentní harmonie formou improvizace elementárního harmonického doprovodu.

Minimálním požadavkem je získat elementární správné návyky při hře základních akordů, stupnic a doprovázené melodie. Žák má získat pohotovou orientaci na hmatníku a umět ji spojit se čtením zápisu při zachování intonační čistoty, rytmu a artikulace. Má být schopen zahrát z listu skladbu jednoduché faktury a hrát podle sluchu jednoduchou píseň v C – E dur s improvizovaným doprovodem T – S – D – T. Po zvládnutí elementárních nástrojových návyků jsou vedle nezbytných technických cvičení a instruktivních skladeb předmětem studia zejména technicky dostupné doprovodné party skladeb pro zpěv.

Žáci, kteří již dříve hráli na kytaru, pokračují ve stejném studijním materiálu odpovídajícím dosaženému stupni předběžné průpravy, přičemž těžiště studia není v detailním propracování kytarových skladeb jako u studia hlavního předmětu, ale získání co největší zručnosti a pohotovosti při zachování kultivovanosti hudebního projevu.

UČEBNÍ OSNOVA

hry na kytaru pro II. stupeň studia

Učební osnovy hry na kytaru navazují na učební látku I. stupně s přihlédnutím k tomu, že na II. stupni mohou studovat i nadaní zájemci, kteří neprošli soustavným studiem na I. stupni, pokud splňují základní požadavky tohoto studia.

Cílem studia na II. stupni je připravit umělecky samostatného a pohotového hudebníka, který bude vybaven takovými technickými a hudebními znalostmi a dovednostmi, které umožňují stylově čistou interpretaci přiměřeně náročných skladeb sólových, komorních a ansámblových a také improvizovaného doprovodu ke zpěvu či hře v různých nástrojových kombinacích.

Individuální vyučování hlavnímu předmětu slouží k upevňování, prohlubování a rozvíjení technických a výrazových složek hry a rozšiřování žákova repertoáru. Při volbě repertoáru na II. stupni je vedle hledisek pedagogických a odborných třeba dbát i na individuální zájmy žáka vzhledem k jeho zaměření. V plné míře se diferencuje i při zařazování do souborů různého obsazení.

Od absolventa II. stupně se vyžaduje dobrá orientace v uplatnění kytary v hudbě různých stylů a žánrů. Pro tento účel je třeba systematicky využívat návštěv koncertů, poslechu rozhlasu, televize a dostupných nahrávek domácích i světových interpretů.

UČEBNÍ PLÁN č. 12

Studijní zaměření: komorní, souborová a orchestrální hra

Hra na klávesové, smyčcové, dechové nástroje, hra na cimbál, **kytaru**, akordeon a bicí nástroje s možností hry na příbuzné a elektronické nástroje: pro žáky od 14 let a pro dospělé

Předmět	1.	2.	3.	4.
Hra na nástroj, příprava k souhře, improvizace a hra z listu	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Čtyřruční hra, vokální a instrumentální doprovod, komorní, souborová a orchestrální hra, varhanní improvizace	2-3	2-3	2-3	2-3
Celkem (vyuč. hod.)	2,5-4	2,5-4	2,5-4	2,5-4
Nepovinný předmět: nauka o hudbě, základy skladby, hra na nástroj.	1	1	1	1

Poznámka: žáci, kteří neukončili studium hry na varhany nebo harfu v rozšířeném vyučování na I. stupni, mohou studovat hru na tyto nástroje na II. stupni, jestliže absolvovali na I. stupni studium hry na klavír. Hra na elektronické nástroje je určena především žákům, kteří ukončili I. stupeň ve hře na klavír, kontrabas, kytaru a akordeon. K vyučování hry na bicí nástroje jako hlavního předmětu se mohou přijmout žáci, kteří na I. stupni absolvovali hru na bicí nástroje jako nepovinný předmět.

1. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Navázat na znalosti a dovednosti získané předchozím studiem. Vhodným výběrem studijního materiálu dát možnost k upevňování a dalšímu rozšiřování o technické prvky, které nebyly v látce I. stupně obsaženy. Podněcovat spontánní hudební projev žáka a v souladu s jeho

intelektuální úrovní a dosavadními znalostmi postupně zvyšovat nároky na uvědomělý přístup k hraným skladbám. Rozvíjet také improvizaci schopnost v návaznosti na znalosti z hudební nauky. Věnovat pozornost rozvoji schopností pohotovosti hry z listu, komorní hře a doprovodu včetně hry podle akordových značek.

Studijní úkoly

Podle potřeby opakovat, upevňovat a doplňovat technické prvky nutné k zvládnutí hraných skladeb, zejména legato, melodické ozdoby, vhodné používání rejstříků a vibrata. Sledovat kvalitu tónu, vyrovnanost hry a vést žáka k soustavné sluchové sebekontrolě.

Stupnice

Jednohlasé v rozsahu 2 a 3 oktávy, typové dur i moll s nácvikem prstových variant pravé ruky v rychlejším tempu. Intervalové stupnice (oktávy, tercie) dur i moll s prstovými variantami pravé ruky a zdokonalováním výměn poloh levé ruky.

Kadence

Rozšířené a zmenšené a zvětšené akordy. Procvičovat v různých figuracích pravé ruky. Kvintakordy a jejich obraty.

Hra podle akordových značek s vysvětlením jednotlivých symbolů, které určují charakter akordu.

Podle schopností a zájmu žáka je možno využít učebních osnov předmětu „Elementární improvizace“.

Studijní materiál

Stupnice a akordy:

- Š. Urban: Cesta k umělecké hře na kytaru
- A. Sádlik: Stupnice a akordy
- J. Köhler: Kytarové kadence a rytmické figury tanců
- J. Jirmal: Základy kytarové techniky
- J. Šolc: Tajemství akordových značek
- T. Mazur: Tabulky akordových hmatů na kytaru
- J. Ježek: Zpěvník 1 - 6 (pro zpěv a kytaru upravil O. Flosman)

Etudy

- J. Jirmal: 30 etud
- M. Carcassi: 6 capriccií
- Š. Urban: Cesta k umělecké hře na kytaru (výběr)
- Sbírky etud: F. Sor, D. Aguado, M. Giuliani aj.
- L. Brouwer: Etudy č. 11 – 20

Přednesové skladby

- J. Jirmal: Staří španělsí mistři (výběr)
- J. S. Bach: Výběr skladeb
- R. de Visée: Suita d moll
- F. Tarrega: Výběr skladeb
- Š. Urban: Fantasie
- Klasické sonáty – výběr (R. Molino, M. Giuliani, A. Diabelli)
- H. Villa - Lobos: Preludia

M. M. Ponce: Preludia
P. Eben: Mare Nigrum ^x

Za školní rok nastuduje žák nejméně 5 etud nebo skladeb obdobného charakteru s technickým zaměřením k probírané problematice. Dále 4 přednesové skladby, z toho 1 polyfonní nebo v sonátové formě. Sólovou skladbu možno nahradit komorní skladbou.

Postupová zkouška za 1. ročník není povinná.

Poznámka: Technicky nebo výrazově náročnější skladby označené ^x jsou vhodné pouze pro vyspělejší žáky, zejména se studijním zaměřením k přípravě na další odborné studium (uč. plán č. 14).

2. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Tříbit smysl žáka pro stylově čistou interpretaci charakteristických skladeb různých národů a stylových epoch. Zvláštní pozornost věnovat poznávání etud a přednesových skladeb soudobých autorů. Opakováním dříve nastudovaných skladeb rozšiřovat žákův repertoár tak, aby byl schopen pohotově vystoupit s vhodným programem při různých mimoškolních vystoupeních. Přípravě veřejně prospěšných vystoupení věnovat ve vyučování stejnou pozornost jako interním a veřejným školním akcím, které jim zpravidla předcházejí. Přiměřeně zvyšovat nároky na žakovou pohotovost při hře z listu, improvizaci doprovodů k písním včetně přede hry a dohry a uplatňování v souhře v kombinaci s další kytarou či jinými nástroji, případně v souborové hře – to vše podle zaměření studijního plánu žáka. Věnovat dostatek času poznávání vzorových interpretací kytarových skladeb.

Studijní úkoly

Technická cvičení zařazovat podle individuálních potřeb žáka v souvislosti se studovanými skladbami. Opakování jednohlasých stupnic s většími nároky úroveň provedení. Intervalové stupnice-tercie, decimy, sexty. Zařazovat náročnější varianty repetování prstů pravé ruky. Dbát na vývoj techniky obou rukou, usilovat o větší zvukovou kvalitu při systematické sluchové sebekontrolě.

Převraty akordů ve čtyřhlase – varianty.

Kadence a jejich využití při improvizaci doprovodů.

Hra podle akordových značek.

Studijní materiál

Stupnice a akordy:

Jako první ročník včetně využití dostupných sborníků písní se značkami pro doprovod

Etudy:

M. Carcassi: op. 26, 31, 36

L. Legnani: 36 capriccií (výběr)

F. Sor: Etudy (výběr)

E. Pujol: Etudy (výběr)

M. Zelenka; J. Obrovská: Nové etudy II. díl

L. Brouwer: Etudy 11 – 20

Přednesové skladby:

J. Dowland: Tance (kytarová sóla č. 30), Supraphon Praha

Sonáty a variace autorů: F. Sor, F. Molino, M. Giuliani, A. Diabelli, V. Matějka

F. Sor: Menuety
Š. Rak: Výběr ze skladeb
F. M. Torroba: Charakteristické obrázky
M. Castelnuovo – Tedesco: Tonadilla
J. Hatrík: Sonatina

Za školní rok nastuduje žák nejméně 5 etud technickým zaměřením k probírané problematice.
2 - 3 přednesové skladby většího rozsahu z různých stylových období a odlišného charakteru.
Sólová skladba může být nahrazena komorní skladbou.

Postupová zkouška:

Stupnice – 1 dur, 1 moll s příslušnými kadencemi (akordy)

1 etuda

1-2 přednesové skladby. Sólová skladba může být nahrazena skladbou v komorním obsazení.
Prokázat znalost hry z listu a doprovodu podle akordových značek v rozsahu základních harmonických funkcí.

3. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Systematicky rozšiřovat žákův repertoár tak, aby se prakticky seznámil s ukázkami různých stylů i ve skladbách většího rozsahu. Dbát na přesnou a muzikální reprodukci na základě rozboru a pochopení autorova záměru v hrané skladbě. Udržovat rovnováhu mezi technickou a výrazovou složkou hry. Soustavně pokračovat ve hře z listu, doprovodech, improvizaci a souhře. Poskytovat žákům dostatek příležitostí k uplatnění nastudovaných skladeb. Rozšiřovat žákovy znalosti kytarové i jiné hudby poslechem vzorových interpretací.

Studijní úkoly

Legata ve větších skupinách, melodické ozdoby. Pasážové běhy. Pokračovat v technických cvičeních podle individuálních potřeb žáka.

Stupnice jednohlasé i intervalové procvičovat k větší technické i tónové dokonalosti v rychlejších tempech. Rozložené čtyřhlasé akordy v celém rozsahu s důrazem na čisté znění při změnách poloh levé ruky.

Kadence s použitím akordů na vedlejších stupnicích. Modulace. Hra podle značek včetně stylizace doprovodů s volně improvizovaným basem.

Studijní materiál:

Stupnice jednohlasé i intervalové v celém rozsahu.

Čtyřhlasé akordy a rozšířené kadence.

Etudy

L. Legnani: Capriccia op. 26

F. Sor: Etudy op. 29^x

D. Aguado: Etudy pro levou ruku (Studie)

D. Vissar: Pasážové etudy

E. Pujol: Škola – etudy

H. Villa - Lobos: Etudy^x

Přednesové skladby

A. Mudarra: Fantasie a tance

J. Dowland: Fantasie a tance
S. L. Weiss: Suity
F. Sor, M. Giuliani: Sonáty
H. Villa - Lobos: Preludia (č. 2, 5)
V. Kučera: Diario Che Guevara (výběr) ^x
Výběr ze skladeb autorů – Š. Rak, L. Bárta, J. Burghauser,
A. Lauro: Venezuelské valčíky ^x
A. Barrios – Mangoré: Výběr z tanců a skladeb.

Za školní rok nastuduje žák nejméně 5 etud různého technického zaměření a 2-3 přednesové skladby odlišného charakteru.

Postupová zkouška za 3. ročník není povinná

4. ROČNÍK

Výchovně vzdělávací cíl

Cílem práce ve 4. ročníku je upevnit žákovy znalosti a dovednosti tak aby byl schopen uplatnit se v dalším životě jako samostatný, vzdělaný a pohotový hudebník v celé šíři využití nástroje, tj. jako sólista, doprovod nebo člen souboru. S ohledem na časové možnosti žáka je třeba se soustředit zejména na opakování repertoáru nastudovaného v předchozích ročnících a na přípravu absolventského vystoupení. Stejně jako v předchozích ročnících představují uvedené přednesové skladby pouze příklad výběru repertoáru, který může učitel podle individuálního zaměření žáka obměnit za jiné, stejně obtížné. Stále se pěstuje hra z listu, komorní hra a hra improvizovaných doprovodů.

Studijní úkoly

Technická cvičení zařazovat podle individuálních potřeb žáka.
Procvičování stupnic, akordů a kadencí pro další rozvoj techniky.
Stálé stupňování nároků na technické a hudební provedení studovaných skladeb.

Studijní materiál

Stupnice jednohlasé intervalové, rozložené akordy v celém rozsahu nástroje.

Etudy

F. Sor: Etudy op. 29
M. Giuliani: Etudy op. 48
H. Villa - Lobos: Etudy ^x
E. Pujol: Škola – etudy
A. Gilardino: 10 transcendentálních etud ^x

Přednesové skladby

J. S. Bach: Loutnové suity ^x
F. Sor: Sonata op. 25
M. M. Ponce: Sonáty
L. Brouwer: Chvála tance ^x
Š. Rak: Variace na Klempířovo téma ^x
J. Rodrigo: 3 španělské skladby ^x
F. M. Torroba: Kastilská suita
J. Turina: Fandanguillo, Ráfaga

J. Fišer: Preludia ^x

Koncerty s doprovodem (podle možností školy) smyčcového kvartetu nebo orchestru.

A Vivaldi: Koncerty C, D dur

F. Carulli: Koncert A dur

M. Giuliani: Koncert A dur (školní)

L. Boccherini: Kvintety

L. Brouwer: 3 koncertní tance ^x

Závěrečná zkouška

2 stupnice jednohlasé i intervalové s příslušnými akordy. 1-2 etudy rozdílného technického zaměření. 2 přednesové skladby z různých stylových období, z toho 1 cyklická. Závěrečnou zkoušku lze nahradit veřejným vystoupením.

UČENÍ PLÁN Č. 16

Studijní zaměření: příprava ke studiu na středních odborných školách a na pedagogických a filozofických fakultách: pro žáky bez předběžné hudební průpravy. Hra na klavír, housle, zobcovou flétnu, kytaru akordeon: pro žáky od 14 let a dospělé. Délka studia: 4 roky

Předmět	1.	2.	3.	4.
Hudební nauka	1-1,5	1-1,5	1-1,5	1-1,5
Hra na nástroje, hra z listu	2	2	2	2
Improvizace, hra na orffovské nástroje, základy taktování	-	-	0,5-1	0,5-1
Celkem:	3-3,5	3-3,5	3,5-4,5	3,5-4,5
Nepovinný předmět: sborový zpěv	1	1	1	1

Poznámka: touto formou studia se mohou připravovat i žáci starší 10 let ke studiu ve středních pedagogických školách a to podle individuálního studijního plánu podle uč. osnov I. stupně

UČEBNÍ PLÁN č. 15

Studijní zaměření: příprava ke studiu na vysokých školách uměleckého směru, pedagogických a filozofických fakultách: pro žáky s předběžnou hudební průpravou.
Hra na klávesové smyčcové, strunné, dechové nástroje a akordeon

Předmět	1.	2.	3.	4.
Nauka o hudbě	1-1,5	1-1,5	1-1,5	1-1,5
Hra na nástroj	1-2	1-2	1-2	1-2
Elementární improvizace – hudební doprovody k písním, hra na orffovské nástroje, základy taktování	0,-1	0,-1	0,5-1	0,5-1
Celkem:	2,5-4,5	2,5-4,5	2,5-4,5	2,5-4,5
Nepovinný předmět:	1	1	1	1

Náročnější program tohoto studijního zaměření je určen pro budoucí zájemce o studium s hudební specializací na pedagogických fakultách a filozofických fakultách (hudební výchova, učitelství ZUŠ, hudební věda a podobně) a pro ty, kteří se chtějí věnovat zájmové umělecké činnosti na vyšší sólistické úrovni.

Cílem je vybavit absolventy tohoto studijního zaměření nejen pevnými základy profesionální dovednosti instrumentální, která by jim umožnila úspěšné pokračování ve studiu na vysoké škole, případně samostatné amatérské uplatnění v kulturním životě společnosti, ale i přiměřenými znalostmi hudebně teoretickými a širším rozhledem kulturně společenským.

Učební plán zahrnuje proto vedle hry na nástroj i povinný komplexní předmět Nauka o hudbě (intonace, základy harmonie, kontrapunktu, hudebních forem a dějin hudby) a podle podmínek školy a konkrétního zaměření žáka také další předměty.

Splnění učebních osnov předpokládá pravidelné, intenzivní a soustavné cvičení v daleko větším rozsahu než u žáků praktického studia. Žák musí být veden k tvořivému uplatnění všech poznatků z nauky o hudbě a to jak při uvědomělem studiu kytarových skladeb, tak zejména při hře z listu, harmonizaci a stylizaci doprovodů i v komorní hře. V konečné fázi by úroveň žáka měla splňovat požadavky profesionální kvality.

Studijní materiál čerpá v zásadě z učební látky uvedené v učebních osnovách pro studijní zaměření na komorní nebo souborovou hru. Učitel vypracuje individuální celoroční plán práce žáka, který klade zvýšené nároky na kvalitu i kvantitu v porovnání se všeobecným studijním zaměřením.

- látku určenou k veřejnému provedení a zkouškám. Základním předpokladem je po všech stránkách dokonalé zvládnutí a hra z paměti,
- látku pro poznávání literatury: může být nastudována zběžněji, sleduje pohotové proniknutí do hudební struktury díla a jeho stylového provedení,
- připravenou hru z listu. Účelem je získání zběhlosti ve čtení notového záznamu, poznávání literatury, pěstování smyslu pro stavbu díla, spontaneitu hudebního projevu,
- souhru s druhým nástrojem.

Průpravná technická cvičení

K soustavnému a všestrannému rozvoji žakovy techniky používá učitel vhodně volených průpravných cvičení, která předjímají technické problémy studovaných skladeb a zaměří se na ty oblasti techniky, které se řidčeji vyskytují v běžné literatuře např. velké výměny poloh, skoky, speciální folklorní techniky, speciální technické prvky vyskytující se v soudobé literatuře.

Stupnice a akordy

Učitel rozvrhne látku na čtyřleté období studia tak, aby žák zvládnul vedle všech jednohlasých durových a mollových stupnic i všechny intervalové a trojhlasé. Všechny trojhlasé a čtyřhlasé akordy v celém rozsahu nástroje, v rychlém tempu a při zachování plné tónové kvality a využití dynamického rozsahu.

Etudy

Cílem studia etud je získání technických dovedností potřebných k dokonalému provedení následně studovaných přednesových skladeb.

Přednesových skladby

Při studiu přednesových skladeb dbát na tříbení smyslu pro plné využití všech výrazových prostředků i stylovost provedení.

Žák je povinen nastudovat za ročník nejméně 8 etud a 4 přednesové skladby, z toho 1 cyklickou nebo variační.

Postupové a závěrečné zkoušky

Postupovou zkoušku v 1., 2. a 3. ročníku a závěrečnou zkoušku ve 4. ročníku vykoná žák v tomto rozsahu:

2 stupnice s příslušnými kadencemi (akordy)

1-3 etudy

2 přednesové skladby rozdílného charakteru, z toho 1 polyfonní, variační nebo v sonátové formě.

Žáci připravující se na učitelské povolání musí při závěrečné zkoušce ve 4. ročníku prokázat znalost improvizovaného doprovodu v rozsahu probírané látky.

Studium ukončí žáci veřejným absolventským vystoupením.

Hudební materiály pro průpravu k souhře, souborovou hru, komorní hru, hru z listu a doprovodů.

II. stupeň

1. ročník

Dua:

J. Powrozniak, seš. č. 7, Utwory dawnych mistrzow, PWM

J. Powrozniak, seš. č. 12: Transkrypcje klasykow, PWM

F. Carulli: 24 duet (24 duette für zwei Gitarren) vyd. Peters Leipzig

F. Sor: Leichte duette, ed. Schott's Mainz

J. Kormunda: Španělský tanec, vyd. J. K. Luby u Chebu

B. Henze: Das Gitarrenspiel, seš. 1a, vyd. Mitteldeutscher Verlag Halle

F. Tarrega: Rosita (polka)

Tria:

B. Henze: Das Gitarrenspiel, seš. 14 (Spielmusik für 3 gitarren, vyd. Mitteldeutscher – Verlag, Halle)

P. Malhocký: Jihočeská a jihomoravská romance (rkp České Budějovice)

Kvarteta:

S. Schneider: Kvarteta, vyd. VEB Hofmeister

O. Špačková: Rožnovské hodiny (rkp)

J. Maštalíř; E. Mleziva: Tři melodie ve starém slohu pro komorní hru (rkp)

Vícečlenné obsazení:

E. Mleziva: Skladby pro kytarový soubor, vyd. Supraphon

E. Mleziva: Skladby a úpravy pro kytarové soubory, seš. č. 1-5 (rkp)

E. Mleziva: Skladby a úpravy pro souborovou hru s různými nástrojovými kombinacemi, seš. č. 1-2 (rkp)

B. Henze: Das Gitarrenspiel, seš. č. 15 – Spielmusik für Blockflöte und andere instr. und Gitarre, Vyd. Mitteldeutscher Verlag, Halle.

B. Henze: Das Gitarrenspiel, seš. 15a, vyd. Mitteldeutscher Verlag, Halle (Spielmusik für Melodieninstrumente und Gitarre)

Kytara – flétna

F. Mrtvý: Malá suita, Supraphon

Kytara – housle

N. Paganini: 6 sonat od. 2, vyd. Muzgiz – Moskva

Kytara – klavír

A. Diabelli: Sechs leichte Stücke, Ed. Schott's

Kytara – zpěv

B. Henze: Das Gitarrenspiel, seš. 11, vyd. Mitteldeutscher Verlag Halle

Kytara - flétna

J. Maštalíř; E. Mleziva: Sbírka č. 3, seš. č. 1

Kytara – mandolína

E. Mleziva: (rkp)

2. ročník (II. st.)

Dua

S. Juřica: Kytarová dua – Transkripce a úpravy, Supraphon

F. Carulli: 24 Duette für 2 gitarren, Ed. Peters

B. Henze: Sešit č. 1a, Mitteldeutscher Verlag, Halle

J. S. Bach: Výběr z úprav

J. Matys: Duettina – 4 lehké kusy pro housle a kytaru

Tria

B. Henze: Das Gitarrenspiel, sešit 14 (Spielmusik für drei Gitarren)

J. Powrozniak: Tercety Gitarowe, sešit XVI, PWM

Š. Rak: Trio č. 1 a 3 (rkp)

Kvarteta

O. Špačková: Tanec „BM – 4“

Komorní hra

J. Powrozniak: Kameralna Muzyka Gitarova

housle – kytara, klavír – kytara, violoncello – kytara, seš. VIII, PWM

B. Henze: Das Gitarrenspiel, sešit 15a, Mitteldeutscher Verlag, Halle (Spielmusik für Melodienstrumente und Gitarre)

Kytara – housle

N. Paganini: 6 sonat op. 2, vyd. Muzika – Moskva, výběr z transkripcí

3. ročník (II. st.)

Dua

F. Couperin: Sechs Stücke für zwei Gitarren, vyd. Budapest, Edittio musica Budapest

L. v. Beethoven: Sonatina E, Adagio, per 2 chitarre

D. Scarlatti: 5 sonate per 2 chitarre, Ed. Mus. Budapest

J. Ph. Rameau: Wybrané utwory, PWM

B. Henze: Speilmusik für zwei Gitarren, sešit 13, vyd. Mitteldeutscher Verlag, Halle

Tria

B. Henze: Das Gitarrenspiel, sešit 14, vyd. Mitteldeutscher Verlag (Spielmusik für drei Gitarren)

Komorní hra

B. Henze, sešit 15a

4. ročník (II. st.)

Dua

B. Henze: Sešit č. 13

Tria

B. Henze: Sešit č. 14

Kvarteta

A. Vivaldi; O. Špačková: Koncert C dur pro kytarový kvartet, rukopis, LŠU Praha 1, Biskupská

A. Vivaldi; C. Klučka: Koncert C dur soubor s různými nástrojovými kombinacemi, sešit č. 3, E. Mleziva (rkp)

Vícečlenné obsazení:

A. Vivaldi; E. Mleziva: Koncert G dur a a moll pro kytarový soubor seš. č. 6 (rkp)

M. Giuliani: Studienkonzert für Gitarre, VEB Hofmeister, Leipzig Für Gitarre mit Begleitung von Streichinstrumenten (I. věta)

F. Carulli: Koncert A dur s doprovodem malého orchestru
 A. Vivaldi: Koncert C dur Editio Musica Budapest
 A. Vivaldi: Koncert D dur „ „
 A. Vivaldi: Koncert D dur „ „
 A. Vivaldi: Koncert d moll „ „

Podle možností školy může žák zakončit studium méně obtížným koncertem pro kytaru a orchestr (s kvartetem nebo klavírem případně s doprovodem kytarového orchestru /nebo vystoupit jako spoluúčinkující jakéhokoliv komorního souboru ZUŠ.

Uvedené notové materiály pro přípravu k souhře, souborovou hru, komorní hru, hru z listu a doprovodů jsou udávány pouze jako příklad (autoři těchto původních osnov čerpali z dostupných materiálů ze školních archivů, ze zahraničních edic a z materiálů Městské knihovny v Praze). Uvedené notové materiály mohou být nahrazeny a doplněny jinými dle úvahy vyučujícího.

Již vydané (v Ed. Panton)

J. Teml: Čtyři invence pro housle a kytaru
 J. Feld: Capriccio pro dechový kvartet a kytaru
 Š. Lucký: Duo concertanto, pro violoncello a kytaru
 M. Krejčí: Serenáda do pro flétnu a kytaru
 J. Štěpánek: Duo pro housle a kytaru

Zatím nevydané (V hudebně informačním středisku ČHF – rkp)

L. Bárta: Čtyři kusy pro housle a kytaru
 J. Matys: Přednesové studie pro kytaru a kontrabas
 J. Berkovec: Suita pro flétnu, kytaru a smyčc. orchestr
 J. Burghauser: Patero zamyšlení pro violu a kytaru
 K. Kohout: Koncert pro kytaru (s doprovodem orchestru)
 J. Obrovská: Concertino meditativo pro kytaru a smyč. orchestr
 R. Smetana: Toccata pro kytaru a cembalo
 E. Douša: Aforismy pro sopránovou flétnu a kytaru
 P. Fiala: Lyrické dialogy pro dvě kytary
 O. Flosman: Serenády pro housle a kytaru
 F. Gause: Fantazie pro housle a kytaru
 M. Hájků: Parthia česká pro alt. flétnu, loutnu (kytaru) a gambu
 J. Málek: Deset snadnějších skladbiček pro 1-3 zob. flétny, kytaru a bicí
 J. Manoušek: Lázeňské proměny, suita pro housle a kytaru
 J. Páleníček: In modo antico (Suita pro violoncello a kytaru)
 Š. Rak: Památce Iliady pro flétnu a kytaru
 „ Rovný s rovným, sonáta pro dvě kytary
 „ Památce renesance, suita pro 4 kytary
 J. Truhlář: Minicyklus pro 4 kytary
 „ Obrazy pro violoncello a kytaru
 „ Sonatina pro housle a kytaru op., 17
 „ Skicy pro kytaru a akordeon
 „ Lyrické obrazy pro dvě kytary

Elementární improvizace (doprovody k písním)

Stylizace kytarového doprovodu (metodický postup)

Předmětem výuky hry stylizovaného kytarového doprovodu je vypěstovat u žáka pohotovost v doprovázení lidových a umělých písní, kterým by melodicko-rytmicky vystihl charakter interpretované písně. To však předpokládá dokonalé zvládnutí látky předcházejících absolvovaných ročníků. Tyto znalosti pak teprve umožní pestré využití různých technických prvků ve hře, správné používání harmonických funkcí pro doprovázenou melodii, k vytvoření vtipných úvodů (předeher), melodických motivů je věc prospěšná.

Učitel praktickými ukázkami a vysvětlením účelnosti takového doprovodu odvádí žáka od jednostranného a monotónně se opakujícího hraní akordů a přivádí jej na cestu, po které může později dojít k subtilnějšímu vyjádření svých vnitřních hudebních představ v hudebních formách kompozičních nebo improvizací. V průběhu studia učitel žáka seznámí s nejpoužívanějšími styly jak v oblasti lidových písní, tak skladeb populárního, tanečního a jazzového charakteru, jako: waltz, foxtrot, swing, blues, rock balada, shuffle, samba, tango a další podle zájmu žáka.

Studijní materiál

J. Köhler: Rytmické figury tanců (např. foxtrot, shuffle, samba, tango)
(...)

Učební osnova rozšířeného vyučování na I. stupni ZUŠ

Učební osnovy pro rozšířené vyučování na I. stupni ZUŠ jsou určeny pro žáky, kteří jeví výrazné předpoklady pro budoucí profesionální studium. Zpravidla se rozhoduje o zařazení žáka do rozšířeného vyučování na konci 4. ročníku. Na návrh třídního učitele se však mohou žáci ucházet o rozšířené vyučování na konci kteréhokoliv dalšího ročníku I. stupně za předpokladu, že splňuje předepsané požadavky. O návrhu na jejich zařazení rozhodne k tomuto účelu ustavená zkušební komise na základě komisionální zkoušky v rozsahu látky předepsané pro závěrečnou zkoušku příslušného ročníku rozšířeného vyučování.

UČEBNÍ PLÁN č. 22

Hra na kytaru

Předmět	4.	5.	6.	7.
Hra na nástroj příprava k souhře, improvizace, hra listu	1,5-2,5	1,5-2,5	2,5	2,5
Komorní hra, doprovod, soubor	1	1	1	1
Klavír nebo jiný nástroj	0,5	0,5	0,5	0,5
Hudební nauka	1	1	-	-
Celkem (vyuč. hod.)	4-5	4-5	4	4
Nepovinný předmět: sborový zpěv, hra na nástroj	1	1	1	1
Hudební nauka	-	-	1	1

Cílem rozšířeného vyučování je dokonalá a všestranná příprava žáků k profesionálnímu studiu na konzervatoři. Splnění tohoto cíle předpokládá pravidelné, soustavné, soustředěné a intenzivní cvičení v daleko větším rozsahu než při výuce zaměřené na zájmovou činnost a všeobecnou hudební praxi: předpokládá však ve stejné míře pěstování pohotovosti, hudební představivosti a dovedností potřebných k různým formám souhry, pouze na kvalitativně vyšší úrovni.

Rozšířené vyučování je velmi náročné a vyžaduje promyšlenou práci učitele. Nekompromisní požadavek dokonalého ovládnutí všech technických složek předmětu musí jít ruku v ruce s probouzením tvůrčí fantazie smyslu pro samostatný umělecký výraz žáka. Učitel musí velmi obezřetně a citlivě volit výběr studijní látky s ohledem na individuální vývoj žáka. Přitom dbá, aby žáka nadměrně fyzicky a zejména citově nepřetěžoval nepřiměřenými požadavky.

Náplň studia v rozšířeném vyučování představují studijní úkoly („Prostředky k dosažení stanovených cílů“) stanovené v učebních osnovách určených pro všeobecnou hudební praxi, doplněné o studijní úkoly uvedené v příloze v oddílech „Technická průprava“ a „stupnice a akordy“. Doporučený hudební materiál uvedený v oddílech „Etudy“, „Přednesové skladby“ byl vybrán nezávisle na materiálu doporučeném pro příslušné ročníky v učebních osnovách zaměřených na všeobecnou hudební praxi. Vertikální uspořádání studijního materiálu do jednotlivých ročníků bylo zvoleno pro přehlednost, aby učitel mohl po naplnění požadavků pro příslušný ročník volit i ze studijního materiálu dalšího ročníku.

Rozsah a stupeň obtížnosti studijní látky stanovený pro jednotlivé ročníky a k postupovým zkouškám je minimálním požadavkem a jeho přesvědčivé zvládnutí je podmínkou pro postup (popř. zařazení) do dalšího ročníku rozšířeného vyučování. Nesplní-li žák stanovené požadavky na odpovídající úrovni, pokračuje ve studiu bez rozšířeného vyučování. Jedná-li se pouze o přechodnou stagnaci, může se v průběhu studia o něj znovu ucházet.

Hra na kytaru Technická průprava

Cílem vyučování hry na kytaru je naučit žáka vyjádřit umělecký obraz hraných skladeb a k jeho realizování žáka vybavit všemi potřebnými technickými dovednostmi. Podmínkou ke zvládnutí všech technických problémů je dokonalé ovládnutí hracího aparátu (uvolnění, fixace, dýchání atd.) a soustavná sluchová sebekontrola. Proto učitel od prvopočátku vede žáka k uvědomělé a soustředěné hře. Všechny prvky kytarové techniky je třeba od prvopočátku procvičovat se zřetelem na tónovou kulturu, dynamické odstínění, rozvíjení zručnosti.

5. ROČNÍK

Technická průprava se rozšiřuje o studijní úkoly:

- 1) zdokonalení hry legata odtažného i úderného
- 2) nácvik a užití velkého barré
- 3) hra chromatické řady – v jedné poloze - na jedné struně do XII. polohy vzestupně i sestupně
- 4) hra glisando
- 5) nácvik tlumení tónů
- 6) staccato na jedné struně

6. ROČNÍK

Technická příprava se rozšiřuje o studijní úkoly:

- 1) další zdokonalení hry legato (ve větších skupinách, kombinace legata při hmatu barré)
- 2) nácvik a hra dalších melodických ozdob (obal, trylek)
- 3) nácvik a hra flažoletů přirozených i umělých
- 4) hra staccato
- 5) hra rasguado

7. ROČNÍK

Všechny dosud získané technické dovednosti aplikovat při studiu stupnic, akordů, etud přednesových skladeb s velkou náročností na jejich profesionálně dokonalé provedení.

Stupnice a akordy

Stupnice a rozklady akordů tvoří základ kytarové techniky. Při hře stupnic a rozkladu akordů je nutno od počátku rozvíjet zručnost a vyrovnanost v přiměřeném tempu.

Postupně zvyšovat nároky na tempo při zachování čistoty, zvukové a rytmické vyrovnanosti a tónové kvality za stálé sluchové sebekontroly žáka.

5. ROČNÍK

Stupnice – typové dvou a tříoktávové dur a moll (melodické) A. Sádlik: Škola stupnic

Kadence – dur i moll v harmonických funkcích T – S – T^{6/4}, D⁷, T

6. ROČNÍK

Stupnice – všechny dur a moll dvouoktávové a tříoktávové. Hru stupnic obohatit o další rytmické a dynamické varianty. Hrát apoyando i tirando (i kombinací těchto úhozů).

A. Sádlik: Škola stupnic

Kadence – dur a moll s jednotlivými akordy hranými v různých polohách – harmonické funkce T, S, zm.⁷, T^{6/4}, D⁷, T

Akordy – obraty tříhlasého kvintakordu dur do 3 # a 3 b

7. ROČNÍK

Stupnice- všechny dur a moll dvouoktávové a tříoktávové (tempový nárůst, vyrovnanost úhozu, kvalita tónu), oktávové a decimové dur – příprava ke speciálním úhozům (tremolo – prstokladové varianty). A. Sádlik: Škola stupnic

Kadence – dur a moll s jednotlivými akordy hranými v různých polohách, harmonické funkce T, T⁺, S, zm.⁷, T^{6/4}, D⁷, T

Akordy – obraty tříhlasého kvintakordu dur do 7 # a 7 b

Etudy

Studium etud slouží k procvičování úkolů stanovených pro příslušný ročník. Výběr etud musí být systematický a promyšlený tak, aby se žák učil aplikovat získané technické a výrazové dovednosti na konkrétním hudebním materiálu a na něm procvičoval různé druhy techniky.

Doporučené sbírky je možno nahradit jinými na téže technické úrovni.

5. ROČNÍK

F. Carulli: Etudy II. díl
M. Giuliani: op. 60 25 etud (1-13)
J. Jirmal: 30 etud
M. Zelenka; J. Obrovská: Snadné etudy
F. Sor: op. 31, 35 (1. a 2. díl)
L. Brouwer: Etudy pro kytaru
J. Truhlář: Instruktivní skladbičky

Za školní rok nejméně 15 etud.

6. ROČNÍK

M. Legnani: op. 20 Capriccia (výběr)
D. Aguado: Etudy
L. Brouwer: Etudy pro kytaru (výběr)
M. Giuliani: op. 100 etud (např. č. 20,21,17,18)
E. Pujol: Škola techniky 2. díl (č. 4,7) a další výběr 3. díl (č. 12, 21, 23) č. 3, 4, 5, 7, 10, 11, 18,19, 26
H. Villa-Lobos: Etuda č. 8

Za školní rok žák nastuduje nejméně 15 etud.

7. ROČNÍK

L. Brouwer: Etudy pro kytaru (č. 1, 6)
H. Villa-Lobos: Etudy
M. Carcassi: op. 60 (č.18, 20)
M. Carulli: Etudy III. díl (č. 1- 6)
D. Aguado: Etudy (pro levou ruku)
E. Pujol: Výběr etud IV. dílu školy a výběr z dílů II. a III.

Za školní rok nejméně 10-15 etud.

Přednesové skladby

Při výběru přednesových skladeb je nutno od počátku volit skladby tak, aby se žák seznamoval se všemi žánry, formami a styly. Výběr musí být promyšlený tak, aby se žák postupně naučil výstižně interpretovat skladby různého charakteru a nálady. Skladby musí být obsahově přiměřené věku žáka. Je třeba věnovat pozornost skladbám polyfonním a postupně zařazovat skladby většího rozsahu a uvědoměle studium větších forem (variace, sonátová forma, rondo).

Přednesovou literaturu volí učitel v návaznosti na technickou přípravu. Od počátku vyžaduje od žáka profesionálně dokonalé provedení přiměřených skladeb jak po stránce technické, výrazové a později i stylové. V procesu vyučování dbá učitel na probouzení tvůrčí fantazie žáka s cílem vypěstovat jeho smysl pro samostatný umělecký výraz a osobitý přístup k interpretaci skladeb.

5. ROČNÍK

Š. Urban: Charakteristické skladby
J. Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur
J. S. Bach: Výběr skladeb
G. Sanz (red. J. Jirmal)
M. Rätz: Klasikové kytary (Hofmeister-Lipsko)
F. Tarrega: Preludia
M. Molino: Sonata G dur

Za školní rok 4-6 přednesových skladeb z paměti.

6. ROČNÍK

M. Ponce: Preludia – 1. řada
F. Tarrega: Preludia
Š. Rak: Skladby
H. Villa-Lobos: Preludia
F. Moreno-Torroba: Drobné skladby ,charakteristické obrázky
R. de Visée: Suity
L. Roncalli: Suity
M. Giuliani, M. Carcassi, V. Matějka: Sonáty atd.
Výběr skladeb z doby renesance (A. Mudarra, L. Milan, J. Dowland ad.)

7. ROČNÍK

Renesanční nebo barokní skladby s polyfonními prvky (skladba v trvání 4-5 minut)
Robinson, Dowland, španělští vihuelisté, Mudarra, Milan, Narvaez, Bach, Visée, Roncalli, Weiss, Jelínek

Skladby klasického období (sonáta nebo její části).
Skladby romantického období (Torroba, Turina)
Skladby současných autorů
J. Burghauser: Sonáta; Toccata
L. Bárta: Sonáta
V. Kučera: Diario Che Guevara
Š. Urban: Variace na Dobrou noc
J. Obrovská: Preludia
P. Eben: Mare Negri
Š. Rak: Znamení zvěrokruhu
atd.

Požadavky pro zařazení žáka do rozšířeného vyučování

Komisionální zkouška na konci 4. ročníku

Stupnice – dvouoktávové v ♩ pohybu s použitím „0“ strun i výměnami poloh – dur, moll melodické (MM $\text{♩} = 60$). Prokázat schopnost rytmického a dynamického obměňování, např.:

při pravidelném střídání p, f, cresc., decresc. Při hře použít všech prstových variant pravé ruky (i-m, m-a, i-a, i-m-a) – úhoz apoyando (in: A. Sádlik: Škola stupnic)

Kadence – dur a moll s použitím hlavních harmonických funkcí v jednoduché formě s přihlédnutím ke správnému vedení hlasů

Pravá ruka: harmonicky – staccato - portamento melodicky v rytmických obměnách

2 etudy odlišného technického zaměření

a) rozkladové (Giuliani op. 100, např. č. 1)

b) pasážové – stupnicového charakteru (E. Pujol – II. díl, č. 1, 6)

2 přednesové skladby různých stylových období – z toho jedna od klasického autora. Celkové trvání obou skladeb nejméně tři minuty. Zpaměti.

Postupová zkouška:

5. ROČNÍK

2 Stupnice dur a 2 stupnice moll v ♩ pohybu (MM $\text{♩} = 70$)

Kadence

2 etudy odlišného technického zaměření – zpaměti

1 skladba s polyfonními prvky

1 skladba větší formy

1 skladba podle volného výběru

(vše zpaměti)

6. ROČNÍK

2 Stupnice dur a moll a kadence

2 etudy odlišného technického zaměření

1 cyklická skladba klasického autora

2-3 části z barokní suity nebo 2-3 skladby z období renesance

1 skladba autora 20. století

7. ROČNÍK

V průběhu roku se žák soustředí na přípravu studijní látky k talentové zkoušce na konzervatoř (stupnice, akordy, etudy a přednesové skladby).

Závěrečnou komisionální zkoušku za 5. ročník vykoná v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř v rozsahu jejích požadavků. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením, na kterém provede některé z nastudovaných skladeb v celkovém trvání nejméně 15 minut.

Obsah

Charakteristika hudebního oboru.....	2
I. stupeň	2
Učební plán č. 8	3
Metodické poznámky ke hře na kytaru pro žáky pěveckého oddělení.....	16
Učební plán č. 7	
Učební osnovy hry na kytaru pro II. stupeň	
Učební plán č. 12 (studijní zaměření: komorní, souborové, orchestrální)	17
Učební plán č. 16	22
Učební plán č. 15 (pro žáky s předběžnou hudební přípravou).....	23
Hudební materiály (pro souborovou a komorní hru...)	24
Učební osnovy rozšířeného vyučování	28
Učební plán č. 22	28

Použité zkratky

rkp – rukopis (autora n. in: Půjčovna hud. materiálů Praha)